

Vjekoslava Hrastović • Nada Marguš
Zrinka Jurčević

Naš hrvatski

7

**RADNA BILJEŽNICA
HRVATSKOGA JEZIKA**
u sedmome razredu
osnovne škole
za darovite
učenike

školska knjiga

POVIJEST HRVATSKOGA JEZIKA od 16. do 20. stoljeća

1. d), e)
2. Ana Katarina Zrinska – Putni tovaruš
3. Piše grof Petar Zrinski svojoj ženi Ani Katarini Zrinskoj, a brat je Katarinin Fran Krsto Frankopan.
4. c) sve ostalo su rječnici, a Relkovićevo djelo gramatika.
5. a) Johannes Gutenberg; b) Bartol Kašić c) Matija Petar Katančić
6. a) Pavao Štoos; b) Matije Petra Katančića; c) pravopis; d) njemački jezik e) biljnog
7. „Radiopostaja objavila je da danas u kinu Triglav otvorena izložba fotografija o Vatroslavu Lisinskom. Telefonom sam se javila stricu da me pričeka. Sjela sam u tramvaj i sišla kod stadiona Maksimir. Tamo me čekao stric s autom. Pohvalila sam ga da ima lijepu kravatu u crvenoj boji. Na putu do kina, zastala sam u parfumeriji i kupila mami rođendanski poklon. Stric je bio otplatio kredit te je bio u odličnom raspoloženju.“
8. U Austro-Ugarskoj Monarhiji stvara se skupina hrvatski **vukovci**. Pravopis **hrvatskosrpskoga** jezika iz 1960. godine. Članovi Matice hrvatske i **Matice srpske** sudjelovali su na Novosadskom dogovoru. Deklaracija **onazivu i položaju** hrvatskoga jezika. Pravopis iz 1971. popularno se zvao **londonac**.
9. a) 3 – 22. veljače – prva tiskana knjiga 22. veljače 1483. godine
b) 1 – od 11. do 17. ožujka – objavljena Deklaracija 17. ožujka 1967. godine
c) 2 – 22. travnja – Marulić objavio Juditu 22. travnja 1521. godine
10. Individualan odgovor učenika.

NAGLASNICE, NENAGLASNICE I RED RIJEČI U REČENICI

1. a) vremena – N mn. b) vremenā – G mn., c) kugla – N jd., d) kuglā – G mn.
2. Individualni odgovori učenika
3. *Mnogobrojni **su se** Hrvati selili **na** druge kontinente (Sjeverna **i** Južna Amerika, poslije **i** Australija), gdje **su se do** danas održale skupine Hrvata. Omiljeno **im je** bilo pjevanje **u** manjim skupinama **te** ples **uz** pratnju duhaćih ili gudaćih glazbala.*
4. moguće rješenje: Ispratili su me Marko i Janko.
5. Otišao je **bèz bràta dò mājke**.
6. a) **Bi** li Marta voljela otputovati u daleke nepoznate krajeve?
b) **Je** li Marta ispunila obećanje?
7. a) Radi ljubavi ne pristajem ni na kakav uvjet.
b) moguće rješenje: Ne pristajem ni na kakav uvjet ljubavi radi.
8. Ona te brižno čuvala. Gdje li su mi ključevi? Baš mi ga je žao!
9. individualni odgovori učenika
10. b, c

GLASOVNE PROMJENE – SIBILARIZACIJA, PALATALIZACIJA, JOTACIJA, NEPOSTOJANI A/E

1. vilenjače – palatalizacija; (tkao – vokalizacija – spominje se u 6. razredu); konca – nepostojani a; Knjizi – sibilizacija; cvijeća – jotacija; piše – jotacija
 2. c)
 3. a) družici; b) znaci c) brci e) bozi – kratka množina
 4. b) pogrešna riječ je inženjeri
 5. a) mračak, b) šipražje, c) Maričin, d) vučeš
 6. Riječani, niču, mičemo
 7. a) krivlji – jedina riječ s umetnutim l; b) solju – nema umetnuto l, obična jotacija; c) mišlju – jedina riječ s jotacijom
 8. b)
 9. Meraga – Merga; Juraja – Jurja; Kastava – Kastva; (do) Porata – Porta; (u) Poratu – Portu; Vrameca – Vramca (Vrámec); Punata – Punta; Ozalja – Ozlja; Belosteneca – Belostenca; Klanjeca – Klanjca; Belostenečev – Belostenčev; (u) Poratu – Portu
- nepostojani a i nepostojani e
10.
 - bačena – jotacija; vuče – palatalizacija; drvlje – jotacija s umetnutim l; kamenje – jotacija; nozi – sibilizacija; nokta – nepostojani a; kratke – nepostojani a
 - Individualni odgovor učenika.

PREDIKAT

1. a) ne zanosi se – jednostavni; b) pokušajte zaustaviti – složeni; bi prodao - jednostavni; bili bismo krenuli – jednostavni; prestali su posjećivati – složeni
2. a), b), f)
3. Individualan odgovor učenika.
4. - glagolski: reče, mislim, se ponašala, će se rastati, je pomislio natuknuti, pogledaju, pokazao je, otišao, se spuštao
- imenski: je dokaz, je bilo dokaz, možda ne bi bilo zgoreg, bio je vrlo dug
5. a) Može se zamijeniti *Mi postojimo danas za vas.*
6. a) su bili – glagol biti /oni – zamjenica; b) je – glagol biti / daleko – prilog; c) bijahu – glagol biti / pod debelim snijegom – prijedložni izraz; d) činili su se – glagol/ suzdržanima – pridjev; e) će biti – glagol biti / opasno – prilog
7. Ja jesam učiteljicom. Ona je bila učiteljicom. Ona hoće biti učiteljicom.
8. Blješti na mjesecini. Ostale su neoglagoljene.
9. a) **Ispod oboda šešira ukrašenog vijencem od raznobojnih školjaka žmirkala su** dva zamagljena oka **čudeći se ljepoti mora.**

- b) **Iteovu pažnju iznenada, gotovo uznemirujuće, privuče** osvijetljen djelić pramca piroge.
- c) **Buljio je** dječak, nasmrt preplašen, oborene glave, **netremice u svoje bosc noge okupane blistavim kapljicama mora.**

10. Individualni odgovor učenika.

SUBJEKT

1. a) Učili su matematiku cijeli dan., b) Odlučili smo pomoći psima u skloništu., c) Jesam li napisao zadaću?
2. Subjekt ti je potreban u 2. rečenici kako bi se naglasila opreka tko je otišao, a tko ostao. U 1. je rečenici subjekt zalihostan jer je vidljiv iz glagolske osobe.
3. gramatički subjekti: ona, sestra, stariji
logički subjekti: joj, veselja
4. individualni odgovori učenika
5. a) njih dvoje, vas troje, boraviti, plivati
b) Boravak na svježem zraku je zdrav, ali još je zdravije plivanje.
6. **Svaka manja gradska četvrt s malim razbacanim kućicama i krivudavim ulicama zna sve o svakom.**
Sve to nadopunjava jezik, komunikacija štokavskog i kajkavskog, koji zvuči simpatično i mami osmijeh.
Na stotinjak stranica Miroslav Krleža, bard hrvatske književnosti 20. stoljeća, ispisuje uspomene iz svojega djetinjstva.
7. moguće rješenje: Učenik naše škole Petar Perić, vrsni pijanist, održao je svoj prvi samostalni koncert.
8. a) Pročitala je/pročitati su, b) odgledale su, c) su bili, d) snižene su
9. su došla/je došla, su gledala, su mahala
10. individualni odgovori učenika

GLAGOLI PO PREDMETU RADNJE

1. odmarati se – povratni, gledati – neprijelazni, razmišljati – neprijelazni
2. Individualni odgovor učenika.
3. b) i d) jer su imenske riječi u vokativu/nominativu
4. a) čuvaj se – pravi, b) su se opraštali - uzajamni, c) smijala se - nepravi, d) ne ljuti se - nepravi, e) se pokrenem - pravi, f) se dogovaramo - uzajamni, g) pogledao je, se zacrvanjela - nepravi
5. a) brijeti se, b) najesti se, rečenice individualni odgovor učenika
6. a) nepovratni, b) povratni, c) povratni, d) povratni
7. c)
8. ...zahvalila se na njemu...; Ustala je...; ...ste plakali...; ...moraju razgovarati...
9. b) povjerovati

10. Individualni odgovor učenika.

OBJEKT

1. - Hajde, **Martine**, hajde, mali **lopove**, nemoj nas mučiti. Skoči! Skoči! – šaputao je **Dabo** jedva čujno i grozničavo gledao preko rijeke.

Objekt ne može biti u nominativu i vokativu. Nominativ je padež imenovanja i označava vršitelja radnje. Vokativ je padež dozivanja i ima značenje rečenice.

2. mu – D, u nju – A, ju – A, joj – D, nje – G, ju – A, joj – D, o svemu – L

3. a), d)

4. k seljanima – D, u oca – A, u barometar – A, na vrata – A, o čaši – L, na oca – A, za djecu – A, od čekanja – G, za konopce – A, od kapetana – G, s vodom – I

5. U košaru je stavio **kruh, sol, luk i mlijeko**.

Na kolač je posipala čokoladne mrvice i **šećer**.

6. Objekti: mu, oči, pijesak, vrata, klupe, valove, jedro

Objektni skup: sitan pijesak, stara vrata, drvene klupe, ogromne valove, malo jedro

7. d)

8. a), b)

9. Glagoli koji ne otvaraju mjesto objektu: stajati, nalaziti se

Individualni odgovori učenika

10. individualni odgovori učenika

11. individualni odgovori učenika

12. a) Nema djece. , b) Nije imala ni sestre ni majke.

PRILOŽNE OZNAKE

1. U proljeće – POV, oko plotova – POM, oštrom kosom – POS, pomalo – POK, po livadi – POM, s voćaka – POM, škarama – POS, , nikad – POV, ni časka – POK, za odmor – PONam, kadikad – POV, na nebo - POM, sam – PON, jutrom – POV, na ražnju – POM, u tavicu – POM, poput njega – PON, s unukom – POD, zbog njega – POU, na tavan – POM, po orahe - PONam.

a) prilog: pomalo, nikad, kadikad, sam

b) imenica: škarama, jutrom, (ni) časka

c) imenica s dopunom: oštrom kosom

d) imenica ovisna o prijedlogu: u proljeće, oko plotova, po livadi, s voćaka, za odmor, na nebo, na ražnju, u tavicu, s unukom, na tavan, po orahe

e) zamjenica ovisna o prijedlogu: poput njega, zbog njega

2. na livadi – Gdje?, mjesto; stazom – Kuda? put/smjer; prema šumi – Kamo?, cilj; za njim – Kuda?, put/smjer; svojim kućama – Kamo? cilj

3. a) Kamo? b) Dokle? Dokud?, c) Gdje? d) Odakle?/Otkuda? e) Kuda?

4. individualni odgovor učenika

5. **POM** pustinjom, na nebu, na dinu, u njoj, uokolo, negdje u njoj; **POV** već, satima, oduvijek;

PON – uzaludno, nestvarno, kao u snu; **POK** – dugo; **POU** – zbog groznice, od žeđi;

PONam – po vodu; **POD** – sa svojim malim prijateljem

6. d)

7. a) (neizravni) objekt, b) PO vremena, c) PO društva, d) PO uzroka, e) PO namjere

8. a) PO sredstva, b) (neizravni) objekt, c) POS, d) (neizravni) objekt

9. a) prilog, PO načina; b) prilog, dio imenskog predikata; c) pridjev, atribut

10. b), c), e

11. individualni odgovor učenika

ATRIBUT I APOZICIJA

1. moguća rješenja: a) Tvoj, b) jadnom, c) nepoznat, d) svi, e) neki

2. imenski predikati: su tvoje, je naša i vaša, je njihova

atributi: ove, ta, ona

3. Ove stvari su tvoje. Ta kuća je i naša i vaša. Ona knjiga je njihova.

4. moguća rješenja: ...bazen za plivanje...,... jakna bez zatvarača..., umak s gljivama...

5. atributi: pakistanska, za prava, djece, najmlađa, Nobelove, nagrade, za mir

apozicija: učenica

atributni skup: za prava djece, Nobelove nagrade za mir

apozicijski skup: pakistanska učenica

6. individualni odgovori učenika

7. individualni odgovori učenika

8. b)

9. **gradu** **Vinkovcima** – neslaganje u broju

rijeka **Bosut** – neslaganje u rodu

djelo **Zlatni danci** – neslaganje u rodu, broju, padežu

10. individualni odgovori učenika (učenik treba paziti na pisanje zareza ispred i iza apozicijskoga skupa u poslijeimeničnom položaju)

SLUŽBA I ZNAČENJE PADEŽA U REČENICI

1. nominativ: Veronika (imenitelj), Dabo (imenitelj), Falstaff (imenitelj)

akuzativ: na panj (mjesto radnje), u Martina (predmet radnje), ruke (predmet radnje), u zrak (mjesto radnje), ritam (predmet radnje), znak (predmet radnje), na taj znak (vrijeme radnje), granu (predmet radnje)

2. b)

3. a)

4. Posudio je od Veronike knjigu koja ne pripada Veroniki / Veronika joj nije vlasnik.

- neizravni objekt

5. a) od uzbuđenja – uzrok, b) do igrališta – mjesto, c) poput jelena – način, d) od voća – građa, e) banane – pripadnost, f) za dana – vrijeme, g) čaja – djelomičnost, h) radi udobnosti – namjera

6. biciklima – POS, puteljkom – POM, s niskom travom i mahovinom – AT, danima – POV, s Veronikom – POD, krilima – O (n), s nestrpljenjem PON, pod teretom – POU, nespretnim skakačem – dio im. P, čistinom – POM, s tijelom - PON

7. individualni odgovor učenika

8. Djede - V, doziv, gradom – I, mjesto radnje, djedu – D, namjena, ulicu – A, mjesto radnje, Martin – N, imenitelj, stanicu – A, mjesto radnje, šuma – N, imenitelj, nervozu – A, predmet radnje, ulice – A, mjesto radnje, sunca – G, nemanje, izlozima – D, cilj radnje, nakit – A, predmet radnje, zlata i srebra – G, građa, zvoncima – L, mjesto radnje, katedrale – G, pripadnost, stubama – I, mjesto radnje

9. individualni odgovor učenika

10. individualni odgovor učenika

UPRAVNI I NEUPRAVNI GOVOR, NAVODNICI I POLUNAVODNICI

1. a) podrugljivo, suprotno značenje; b) navođenje tuđih riječi; c) neknjiževna riječ

2. Učili smo o Seljačkoj buni iz 1573. Taj povijesni događaj prikazan je i u Šenoinoj „Seljačkoj buni“, ali poznata je i ekranizacija Vatroslava Mimice „Seljačka buna 1573.“ ili „Anno Domini 1573“.

- u navodnike se stavlja ime književnog djela i filma

3. c)

4. Osnovne škole „Fran Krsto Frankopan“ Krk, Osnovnu školu Frana Krste Frankopana iz Broda na Kupi; Osnovna škola „Dr. Andrija Mohorovičić“ iz Matulja; Osnovne škole braće Radića iz Pakraca; Osnovne škole „Braća Glumac“ iz Lastova.

- individualan odgovor učenika (pravilo pisanje naziva ustanova u nominativu i genitivu)

5. a) „Hej,“ ponavljala je baka, „požurite u školu!“; b) „Gospodo,“ strogo se obratio mladi profesor, „kada ćete završiti svoje zadatke?“ ; c) „Sve smo napravile,“ sestra se potužila, „no ona je svejedno bila nezadovoljna.“ d) „Kad mačke nema,“ značajno se nasmijala Julija, „miševi kolo vode.“

6. d)

7.

Ole je zaklinjao Trufu:

– Drži se, Trufa! Drži se svom snagom! Katkada, za vrijeme hladnih i burnih noći, Trufa bi se požalila:

– Moje je vrijeme došlo, Ole, ali ti se čvrsto drži!

– Zašto? – upitao bi Ole. – Bez tebe život mi je besmislen. Ako ti padneš, i ja ću pasti s tobom.

– Ne, Ole, nemoj to učiniti! Tako dugo koliko god list može ostati, ne smije otići...

– Sve ovisi o tome ostaješ li ti sa mnom – odvratila Ole.

– Ole, tvoje su riječi tako slatke, ali nisu istinite – reče Trufa. – Ja sam izgubila sve, a jedino mi je još ostala – ljubav za tebe.

– Zar to nije dosta? Od svih naših moći ljubav je najviša, najdivnija – reče Ole. – Tako dugo dok se međusobno volimo, mi ostajemo ovdje, i nikakav vjetar ni kiša ne mogu nas uništiti.

8. b)

9. a) 'Grane smo na vjetru' - naslov; b) 'nedavno', 'u skoroj budućnosti' – značenje riječi; c) „Što gledaš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svome ne opažaš? Kako možeš kazati bratu svome: 'Brate, de da izvadim trun koji ti je u oku', a sam u svo oku brvna ne vidiš?“ – tuđi govor

10. ...da što...; ...neka gleda...; ...da tko...

11. a) „Kojim si putem došao do nas?“ govorili su prijatelji čudeći se. b) „Zašto se ljutiš na mene?“ upitala me.

12. Individualan odgovor učenika

REČENIČNI I PRAVOPIŠNI ZNAKOVI

1. a) U 8-bitnom registru su 7 bitova za vrijednost broja.

b) Često mi je djed govorio: „Strpljen – spašen.“

c) Moj 22-inčni monitor je s POverNap tehnologijom.

d) Upotrijebi prijedlog s /sa gdje je potrebno.

2. a) Nacrtao je dvadeset – dvadeset pet likova . crtica

b) Tražio je hrvatsko-engleski rječnik. spojnica

c) Samo se čulo šljap-šljap. spojnica

d) Izašao je ljetni dvobroj lipanj/srpanj. kosa crta

e) Nije baš odlično, al' je dovoljno dobro. izostavnik

f) Za igru je potrebna ping-pong loptica. spojnica

g) Htjela – ne htjela trebaš potražiti. crtica

3. Dobriša Cesarić (Požega, 10. siječnja 1902. – Zagreb, 18. prosinca 1980.)

4. Jure Karakaš u predgovoru romana „Sportski život letećeg Martina” napisao je: „Bužimski je ‘inficiran’ kazalištem još od najmlađih dana i jedan je od osnivača čuvene Glumačke družine ‘Histrioni’ poznate po svojim predstavama duž jadranske obale i na zagrebačkom Gornjem gradu. ”

5. a), d)

6. a) volila> voljela

b) Ostala je bez prijateljâ. (više prijatelja)

c) Je l’ došao na vrijeme?

d) Došao je u 8:30 na igralište.

e) Spremio je torbu cakum-pakum.

7. „Ali... ali... ali...”, zbunjeno je progovorila. „Kamo ta velika cijev vodi na kraju?”

„Pa u peć, naravno.”

„Slatka moja djevojčica! Pa u njoj je 300 °C! Bit će... bit će... bit će ispržena kao kobasica!”
izbezumljeno je povikala.

Mirno joj je odgovorio: „Ako ne uspijemo, 100 % će biti tako.”

„Kroz što?” viknuo je djedica Joe. „Kroz što se moramo probiti?”

„Ah-ha!” viknuo je gospodin Wonka. „Baš ste ‘brzi’ kao puževi! Evo nas, momci! Letjet ćemo 10 m/s.

Gore-dolje i stigli smo!”

„Hoćemo li stići do 6:30? Tada mi se tata vraća iz tvornice.”

Gospodin Wonka samo je klimnuo glavom.

„Rečeno – učinjeno!” zadivljeno je uskliknuo dječak kad su stigli pred kuću.

8.individualni odgovor učenika

9.a) water closet, b) Bayerische MotorenWerke c) intelligence quotient d) Union of European Football Associationse)Central Intelligence Agency

10. bedepe, peteespe

11. M.P. , mjesto pečata

12. individualni odgovor učenika

VELIKO POČETNO SLOVO U JEDNORJEČNIM I VIŠERJEČNIM IMENIMA (USTANOVE, DRUŠTVA, POKRETI, EPOHE, POVIJESNI DOGAĐAJI)

1.

K W L D W L **P A L E O Z O I K**
 S Z L M **O L U J A** R R E S S F
 S S S Z U J Y O F D R B K I Z
 W Y E O D P O E F Y N D M V **C**
I L I R I Z A M V B Y Z C N **A**
N R E N E S A N S A D G Y J **V**
B O H B H A J D U K O V A C E
L Q B O B U D I Z A M N D Y **J**
J E Y E L K W J F E E O D T **N**
E H R I L O T Y A U **K G N E A**
S G Y R V O K U J V **O L U Y R**
A P M P P W V A J K **R T Y V F**
K L U H O O C A U B A E L D F
 L T L O G N E W **C S B** D S P M
 N D Y X Y F C Z J V **T** F R O I

barok, nobelovac, hajdukovac, franjevac, renesansa, ilirizam, paleozoik, Bljesak, holokaust, budizam

Riječi barok, renesansa, ilirizam, paleozoik, budizam, holokaust pišemo malim početnim slovom jer označavaju razdoblje ili epohu. Riječi nobelovac, hajdukovac i franjevac pišemo malim početnim slovom jer imenuju pripadnika društvene skupine.

Riječ Bljesak piše se velikim početnim slovom jer je naziv točno vremenski određenog povijesnog događaja.

2. **Akademija** dramske umjetnosti, **Umjetnička** akademija **Sveučilišta** u **Splitu**, **Visoka** policijska škola, **Dječji** vrtić „**Pipi Duga Čarapa**“, **Muzej** seljačkih buna, Prva sušačka hrvatska gimnazija, Učenički dom Kvarner, Dom učenika Sušak, **Muzej Cetinske** krajine, **Ured** predsjednika **Republike Hrvatske**, **Zavod** za teorijsku fiziku **Instituta Ruđer Bošković**

3. a) Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek, b) Hrvatska knjižnica za slijepe, c) Općinska knjižnica i čitaonica Jelsa, d) Pučkoj knjižnici i čitaonici, e) Seljačka buna, f) Labinska republika, Proštinska buna, g) Popisu svjetske kulturne baštine, Dioklecijanovom palačom

4. Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj, Svjetske trgovinska organizacija, Međunarodnog olimpijskog odbora, Olimpijskih igara, olimpijskoj, Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda

5. a) Red **bana** Jelačića, b) **križarski** ratovi, c) Rezolucija **Vijeća** Europe, d) **industrijska** revolucija

6. Hrvatski Olimpijski Odbor, Hrvatska olimpijska Akademija, Ministarstvom Znanosti, obrazovanja i športa te Agencijom za Odgoj i Obrazovanje, Osnovnih škola, olimpijski festival europske mladeži, Europsku smotru

7. Europski sud u Strasbourgu, Tvornica stočne hrane Belje, Muzej vučedolske kulture, Lovački muzej Hrvatskog lovačkog saveza

8. HUP – Hrvatska udruga poslodavaca, HGS – Hrvatska gorska služba spašavanja, HOO - Hrvatski olimpijski odbor, KUD – Kulturno-umjetničko društvo, IHJJ – Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, HINA – Hrvatska izvještajna novinska agencija, HNB – Hrvatska narodna banka, MZO – Ministarstvo znanosti i obrazovanja

9. b), d)

Titula doktor piše se malim slovom bez obzira je li ime škole u nominativu ili genitivu.

10. a) Ivan Gundulić, hrvatski pjesnik i dramatičar, školovao se u Dubrovniku, a profesori su mu bili pjesnik na latinskom jeziku i prevoditelj Petar Palikuća i Talijan Camillo Camilli. Članom Velikoga vijeća postao je 1608. godine i otada je obavljao mnoge dužnosti u upravi Dubravačke Republike. Dvaput je bio knez u Konavlima. God. 1634. izabran je za člana Vijeća umoljenijeh, a 1638. i za člana Maloga vijeća za sljedeću godinu, ali ga je smrt spriječila da to postane. Knez Republike nikada nije bio jer nije doživio 50 godina. Duboko religiozan i zaokupljen brigama za budućnost svojega grada – Republike, životni je vijek proživio u rodnome gradu, u doba koje obilježuje duh katoličke protureformacije.

Napisao je pastirsku dramu *Dubravka*, poemu *Suze sina razmetnoga* te ep *Osman*. Ta su tri djela vrhunska ostvarenja u hrvatskoj književnosti te su istovremeno i na razini suvremenih dostignuća u književnosti europskog baroka.

b) Josip Juraj Strossmayer, đakovački biskup i hrvatski političar, rođen je u Osijeku 4. II. 1815. u pohrvaćenoj obitelji podrijetlom iz Gornje Austrije. Nakon završena sjemeništa u Đakovu, studirao teologiju u Pešti, gdje je 1834. doktorirao iz filozofije. Zaređen je 1838., a potom je studirao na Augustineumu u Beču, gdje je doktorirao iz teologije (1842). Do 1847. bio je profesor u đakovačkom sjemeništu, a od jeseni 1847. u Beču je obavljao službu dvorskoga kapelana i jednog od trojice ravnatelja Augustineuma. Bio je imenovan srijemsko-bosanskim biskupom (danas je to Đakovačko-osječka nadbiskupija) 1849., a ustoličen 8. IX. 1850. U doba neoapsolutizma zbog naklonjenosti prema slavenskoj i južnoslavenskoj ideji bio je pod stalnim policijskim nadzorom. Od 1860. do 1873. aktivno se bavio politikom te bio istaknuti prvak Narodne stranke. Kao zastupnik u Hrvatskom saboru 1861. i 1865. – 1867. održao je niz zapaženih govora; 1861– 1862. bio je veliki župan Virovitičke županije. Nakon sklapanja Hrvatsko-ugarske nagodbe (1868), revizije Nagodbe (1873) i popuštanja narodnjaka pred mađžarskim zahtjevima, u ljeto 1873. povukao se iz politike. Istaknuo se i na kulturno-prosvjetnom planu, prije svega kao mecena. God. 1859. novčano je darovao Zavod sv. Jeronima u Rimu, stipendirao je bosanske franjevence, pomogao osnivanje Više gimnazije u Osijeku, osnivanje Kongregacije Svetih anđela čuvara sestara dominikanki i gradnju njihova samostana u Korčuli, tiskanje pojedinih hrvatskih novina, Maticu dalmatinsku, Maticu hrvatsku, Maticu srpsku i Maticu slovensku. Pomogao je osnivanje tiskare na Cetinju, 1866. darovao je 50 000 forinti za osnivanje modernoga sveučilišta u Zagrebu, a iste godine započeo je izgradnju đakovačke katedrale (dovršena 1882. godine). God. 1860. darovao je 50 000 forinti za osnutak Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, a pomogao je osnutak Arhiva JAZU, novčano podupirao tiskanje najvažnijih Akademijinih izdanja, gradnju palače JAZU (dovršena 1880) i utemeljenje galerije kojoj je darovao svoju privatnu zbirku slika (1884).

Današnja visokoškolska ustanova Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu u sastavu je Sveučilišta Josip Juraj Strossmayer u Osijeku.

c) Odlukom Hrvatskog sabora iz 1996. godine, 22. travnja obilježava se *Dan hrvatske knjige*, kao simboličan čin sjećanja na Marka Marulića, autora epa *Judita*, dovršenog u Splitu na današnji datum 1501. godine.

Od 1997. godine, u organizaciji Društva hrvatskih književnika i pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, dodjeljuju se godišnje nagrade *Dana hrvatske knjige* (sastavljene od novčanog iznosa i povelje), tj. *Judita* – za najbolju knjigu ili studiju o hrvatskoj književnoj baštini, *Davidias* – za najbolji prijevod djela iz hrvatske književne baštine na strane jezike ili najbolju knjigu, odnosno, studiju inozemnog kroatista o hrvatskoj književnoj baštini, te *Slavić* – za najbolji autorski knjigom objavljeni prvijenac.

Na Glavnoj skupštini UNESCO-a 1995. godine donijeta je odluka da se 23. travnja obilježava *Svjetski dan knjige i autorskih prava*, kao simbolični datum u svjetskoj književnosti kada su 1616. godine umrli književnici Miguel de Cervantes, William Shakespeare i Inca Garcilaso de la Vega. Tom prigodom UNESCO poziva „čitatelje, autore, prevoditelje, izdavače, nastavnike, knjižničare, javne institucije, neprofitne organizacije i privatni sektor da promiču knjigu, čitanje i izdavaštvo, uz zaštitu autorskih prava“. Uz obilježavanje *Svjetskog dana knjige i autorskih prava*, 23. travnja se također održava i manifestacija *Svjetska noć knjige*.

Inačica ove manifestacije u Hrvatskoj je pokrenuta 2012. godine na inicijativu Zajednice nakladnika i knjižara Hrvatske gospodarske komore i udruge Knjižni blok, kojima su se u organizaciji pridružili Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Knjižnice grada Zagreba, Udruga za zaštitu prava nakladnika – ZANA, te portal za knjigu i kulturu Moderna vremena.

ZAREZ (nizanje, naknadno dodavanje/ umetanje, isticanje)

1. a) Svi su stigli do vrha planine ne izlažući se opasnosti.

b) Pretpostavljam s velikom sigurnošću da su svi stigli do vrha planine.

c) To mu nije prva nagrada, ali ova je velika.

d) To mu je prva nagrada i velika je.

2. a) Prošla glagolska vremena su: perfekt, aorist, imperfekt i pluskvamperfekt.

3. a) Zarez ne pišemo ispred veznika nego kada je ispred pridjev u komparativu.

d) Zarez pišemo ispred (suprotnog) veznika nego.

4. a) Da, pročitala sam sve romane o Harryju Potteru. – naknadno dodavanje

b) Razgovarali smo o njegovom djetinjstvu, o školovanju, o uspjesima. – nizanje istovrsnih rečeničnih dijelova

c) Ivana, moja najbolja prijateljica, točno je riješila sve zadatke. – apozicijski skup u poslijeimeničnom položaju

d) Nije znala kako bi započela, a kamoli riješila problem. – isticanje

e) Dobio je, možda, najveću nagradu od svih natjecatelja. – naknadno dodavanje

5. Točno napisana rečenica: b)

a) Stigao je kasno zato što mu nije došao autobus na vrijeme.

c) Svi su bili vrijedni, stoga smo završili plakat.

d) Riješio je sve zadatke, dakle isplatila se upornost.

6. Često je gledao djecu, svoje školske prijatelje, kako pohlepno jedu čokoladu. To je, dakako, bilo čisto mučenje. Samo jednom u godini, na svoj rođendan, Charlie je dobio čokoladu. O, kako je on volio miris čokolade! I kako je, oh, želio zlatnu pozivnicu! Kada je donio čokoladu, prvo ju je okretao i nije se usudio pokidati omot čokolade, ali ga je djed nagovorio. Svi su uskliknuli od sreće, samo je dječak zapanjeno gledao u zlatnu pozivnicu. Ne samo da su se glasno smijali nego su i zapjevali. Netko je trebao ići s dječakom u tvornicu, zato su se dogovorili da će ići djed.

7. a) Puno sam **stariji, nego što** vi mislite. Nemam djece, nemam obitelji. Dakle, tko će voditi tvornicu kada budem prestar da je sam vodim? Netko je mora voditi, **pa** makar samo radi Oompa-Loompasa.

b) **Nakon dugog razmišljanja, odlučio** sam pozvati petero djece, **te** najbolje dijete proglasiti pobjednikom i vlasnikom tvornice.

8. „Ali... ali... ali”, vikala je gospođa Salt. „Kamo ta velika cijev vodi na kraju?” uplašeno je pitala gospodina Wonku.

„Pa u peć, naravno”, odgovori gospodin Wonka.

„Slatka moja Veruca,” zazivala je uplašena majka, „čuvaj se!”

„Bit će... bit će... bit će ispržena kao kobasica,” kukala je gospođa Salt.

9. Zapamtite, ima na tisuće spretnih ljudi koji bi ne znam što dali da je mogu preuzeti od mene, ali ja

nizanje

suprotnost

ne želim takvu osobu. Odrasla me osoba neće htjeti slušati, dakle neće htjeti učiti. Htjet će raditi na

zaključni veznik

svoj način, a ne na moj. Hoću dijete, dobro, pametno i poslušno, kojem mogu povjeriti svoje

suprotnost

inverzija

tajne, Charlie. Ti si dobro, dobro dijete, zaista.

vokativ

isticanje

naknadno dodano

10. individualni dogovor učenika